

Briuselis, 2019 04 10
COM(2019) 195 final

ANNEX 5

PRIEDAS

prie

**KOMISIJOS KOMUNIKATO EUROPOS PARLAMENTUI, EUROPOS VADOVŲ
TARYBAI, TARYBAI, EUROPOS CENTRINIAM BANKUI, EUROPOS
EKONOMIKOS IR SOCIALINIŲ REIKALŲ KOMITETUI, REGIONŲ KOMITETUI
IR EUROPOS INVESTICIJŲ BANKUI**

**Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos be susitarimo poveikio mažinimas:
suderintas Sąjungos požiūris**

Žvejybos veikla.

Suderintas požiūris Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos be susitarimo atveju

1. ĮVADAS

2017 m. kovo 29 d. Jungtinė Karalystė pranešė apie savo ketinimą išstoti iš Sąjungos. Komisija toliau laikosi nuomonės, kad geriausia išeitis yra tvarkingas Jungtinės Karalystės išstojimas iš Sąjungos remiantis Susitarimu dėl išstojimo, kuriam pritarė Jungtinės Karalystės Vyriausybė ir kurį 2018 m. lapkričio 25 d. patvirtino Europos Vadovų Taryba (50 straipsnis). Komisija ir toliau daugiausia pastangų deda tam, kad tas tikslas būtų pasiektas. Vis dėlto, likus dviem dienoms iki 2019 m. balandžio 12 d. – Europos Vadovų Tarybos pratęsto termino¹ pabaigos, gerokai padidėjo netvarkingo Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos tikimybė.

2. PASIRENGIMAS NENUMATYTIEMS ATVEJAMS ŽVEJYBOS SEKTORIJE

Jungtinei Karalystei išstojus iš Sąjungos be susitarimo, prieiga prie JK vandenų būtų reglamentuojama JK teisės aktais laikantis tarptautinės teisės.

Europos Sąjunga pasirengusi iki 2019 m. pabaigos toliau užtikrinti JK laivams prieigą prie savo vandenų su sąlyga, kad Jungtinė Karalystė savo ruožtu toliau užtikrins prieigą prie savo vandenų ES laivams. Europos Sąjunga kaip nenumatytų atvejų priemonę priėmė būtiną teisinį pagrindą, kuriuo remiantis ES ir JK laivams leidžiama iki 2019 m. gruodžio 31 d. toliau žvejoti kitos šalies vandenyse, laikantis 2019 m. žvejybos galimybių reglamentuose², dėl kurių susitarta, kai JK dar buvo valstybė narė, sutartų sąlygų.

Jei Jungtinė Karalystė ir toliau ES laivams užtikrins prieigą prie savo vandenų, Komisija glaudžiai bendradarbiaus su valstybėmis narėmis siekdama kuo labiau sumažinti galimus veiklos pertrūkius, kurių gali atsirasti dėl būtinybės ES laivams gauti žvejybos veiklos JK vandenyse leidimus. Šios nenumatytų atvejų priemonės įgyvendinimo tikslais Komisija ir valstybės narės ėmėsi būtinų veiksmų, kad būtų pasirengusios persiųsti laivų, prašančių žvejybos JK vandenyse leidimo, sąrašus, kai tik Jungtinė Karalystė taps trečiąja šalimi.

Bendrasis tikslas ir toliau bus kiek įmanoma išlaikyti žvejybos veiklos tęstinumą. Vis dėlto Sąjunga ėmėsi veiksmų siekdama pasirengti tam atvejui, jei Jungtinė Karalystė nuspręstų atsisakyti suteikti ES laivams prieigą prie savo vandenų. Sąjunga pakoregavo esamą teisinę priemonę, kad valstybės narės galėtų teikti finansines kompensacijas žvejams, kurių veikla labai priklauso nuo galimybės žvejoti JK vandenyse ir kuriems dėl prieigos prie JK vandenų panaikinimo teks laikinai nutraukti savo veiklą³. Tokia kompensacija už laikiną veiklos nutraukimą papildys kitas pagal Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondą (EJRŽF) galimas taikyti priemones, kurios gali būti naudojamos siekiant sušvelninti neigiamą ekonominį Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos poveikį.

¹ 2019 m. kovo 22 d. Europos Vadovų Tarybos sprendimas (ES) 2019/476, priimtas susitarus su Jungtine Karalyste, kuriuo pratęsiamas terminas pagal ES sutarties 50 straipsnio 3 dalį (OL L 80, 2019 3 22, p. 1).

² 2019 m. sausio 30 d. Tarybos reglamentas (ES) 2019/124, kuriuo 2019 metams nustatomos tam tikrų žuvų išteklų ir žuvų išteklų grupių žvejybos galimybės (OL L 29, 2019 1 31, p. 1), ir 2018 m. gruodžio 17 d. Tarybos reglamentas (ES) 2018/2025, kuriuo 2019 ir 2020 m. Sąjungos žvejybos laivams nustatomos tam tikrų giliavandenių žuvų išteklų žvejybos galimybės (OL L 325, 2018 12 20, p. 7).

³ 2019 m. kovo 25 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentas (ES) 2019/497, kuriuo dėl Jungtinės Karalystės išstojimo iš Sąjungos iš dalies keičiamos tam tikros Reglamente (ES) Nr. 508/2014 nustatytos taisyklės, susijusios su Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondu (OL L 85, 2019 3 27, p. 22).

3. NEIŠSPRĘSTI SU ŽVEJYBOS VEIKLA SUSIJĘ KLAUSIMAI

Jei Jungtinė Karalystė išstos iš Sąjungos be susitarimo ir neužtikrins ES laivams tolesnės prieigos prie savo vandenų, žvejybos sektorius gali patirti nuostolių. Komisija, valstybės narės ir Europos žuvininkystės kontrolės agentūra (EŽKA) turi nuolat išsamiai ir sistemingai nagrinėti galimas netvarkingo „Brexit’o“ pasekmes, kad galėtų greitai ir koordinuotai imtis atsakomųjų veiksmų.

Praradus prieigą prie Jungtinės Karalystės vandenų gali suintensyvėti ES vandenų išteklių naudojimas. Be to, ES laivai, kurių veikla labai priklauso nuo prieigos prie JK vandenų, ir ES laivai, žvejojantys tokiuose ES žvejybos plotuose, kuriuose dėl žvejybos pastangų perkėlimo padidėtų žvejybos veikla, patirtų didelių neigiamų socialinių ir ekonominių padarinių. Pripažįstant lygiateisės prieigos principą būtina, kad 27 ES valstybių narių ir jų laivynų veiksmai būtų koordinuojami.

Jei visa šiuo metu JK vandenyse 27 ES valstybių narių laivų vykdoma žvejybos veikla ar jos dalis būtų perkelta į ES vandenį, gali kilti didelių problemų: i) padidėjus žvejybos intensyvumui ES vandenyse gali būti išekvoti žuvų ištekliai ir pažeista ekosistema, todėl negrįžtamai nuskurstų jūrų resursai, ii) dėl per didelės žvejybos veiklos koncentracijos ES vandenų žvejybos plotuose gali kilti laivynų arba laivų tarpusavio ginčų.

Nekoordinuojami valstybių narių veiksmai gali pakenkti bendrajai žuvininkystės politikai ir vienodoms ES žvejų veiklos sąlygoms.

4. KOORDINUOJAMI VEIKSMAI

Išstojimo be susitarimo pasekmės turi būti valdomos tiek nacionaliniu, tiek Europos lygmeniu. Komisija yra pasirengusi pagal Sutartimis nustatytą atitinkamą kompetenciją atlikti koordinatorės vaidmenį.

Toliau išdėstytais principais ir veiksmais siekiama padėti 27 ES valstybėms narėms organizuotai ir koordinuotai naudoti savo poveikio švelninimo priemones, skirtas žvejams paremti tuo atveju, jei po išstojimo dienos ES laivai nebeturėtų prieigos prie Jungtinės Karalystės vandenų.

Pagrindiniai koordinavimo tikslai:

- kiek įmanoma sumažinti ES laivynų žvejybos veiklos pertrūkį ir išlaikyti jos tęstinumą, atsižvelgiant į suminį žvejybos veiklos perkėlimo poveikį, ir
- užtikrinti, kad tais atvejais, kai veiklos perkėlimas neįmanomas arba nepageidautinas, būtų proporcingai, nešališkai ir koordinuotai taikomos poveikio švelninimo priemonės.

Pagrindiniai principai:

Komisija yra pasirengusi bendradarbiauti su atitinkamomis valstybėmis narėmis remdamasi šiais pagrindiniais principais:

- vertinant žvejybos veiklos perkėlimo galimybę turėtų būti atsižvelgiama į suminį perkėlimo poveikį;

- poveikio švelninimo priemonės turėtų būti taikomos tiems laivynams ir ištekliams, kurie patirs prieigos prie Jungtinės Karalystės vandenų praradimo padarinius, ir
- suderintas požiūris jokių metu neturės įtakos ES derybinei pozicijai dėl būsimų santykių su Jungtine Karalyste. .

4.1. Rekomenduojami veiksmai

4.1.1. Žvejybos veiklos perkėlimo planavimas ir valdymas

Be Kontrolės reglamente⁴ ir Tarybos reglamente dėl EŽKA⁵ numatytų priemonių, Komisija ketina, bendradarbiaudama su atitinkamomis valstybėmis narėmis, susitarti dėl savanoriškos intensyvesnio žvejybos veiklos pokyčių ES vandenyse stebėjimo sistemos.

Remdamasi išsamia dabartinių žvejybos modelių analize, kurią atliko drauge su atitinkamomis valstybėmis narėmis naudodamasi jų pateiktais duomenimis, Komisija pasirengusi bendradarbiauti su tomis valstybėmis narėmis siekdama pagal esamą sistemą nustatyti galimo žvejybos veiklos perkėlimo perspektyvumo, tvarumo ir masto vertinimo kriterijus.

Tarp jų galėtų būti tokie kriterijai: galimas dabartinio JK laivų laimikio, sužvejojamo 27 ES valstybių narių vandenyse, panaudojimas, biologinis 27 ES valstybių narių vandenų išteklių pajėgumas atlaikyti suintensyvėjusią žvejybą, galimos alternatyvos, leidžiančios paskirstyti žvejybos intensyvumą, kvotų išnaudojimas ir ekonominis poveikis atitinkamiems laivams.

4.1.2. Koordinuotai taikomos poveikio švelninimo priemonės, įskaitant kompensaciją už laikiną veiklos nutraukimą

Tais atvejais, kai žvejybos veiklos perkėlimas neįmanomas arba nepageidautinas, remiantis minėta analize galima rinktis tinkamą (-as) poveikio švelninimo priemonę (-es). Pasekmės gali būti švelninamos keliais būdais. Pagal atitinkamą institucinę kompetenciją Komisija yra pasirengusi prireikus su atitinkamomis valstybėmis narėmis koordinuoti atitinkamų priemonių ir jų taikymo sąlygų nustatymą.

Galimos poveikio švelninimo priemonės apima priemones, numatytas pagal bendrą žuvininkystės politiką (be kita ko, pagal Reglamento (ES) Nr. 1380/2013 9 ir 10 straipsnius dėl daugiamečių planų, 12 straipsnį dėl Komisijos priemonių, taikomų, kai kyla didelė grėsmė jūrų biologinių išteklių išsaugojimui, 13 straipsnį dėl valstybių narių neatidėliotinų priemonių, 16 straipsnį dėl žvejybos galimybių nustatymo ir keitimosi jomis) ir pagal Reglamentą (EB) Nr. 508/2014 dėl Europos jūrų reikalų ir žuvininkystės fondo.

Jei manoma, kad būtina, priemonės galima jungti.

⁴ 2009 m. lapkričio 20 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 1224/2009, nustatantis Sąjungos kontrolės sistemą, kuria užtikrinamas bendrosios žuvininkystės politikos taisyklių laikymasis (OL L 343, 2009 12 22, p. 1).

⁵ 2005 m. balandžio 26 d. Tarybos reglamentas (EB) Nr. 768/2005, įsteigiantis Bendrijos žuvininkystės kontrolės agentūrą (OL L 128, 2005 5 21, p. 1).

Komisija bendradarbiaus su atitinkamomis valstybėmis narėmis siekdama parengti bendrą žvejybos veiklos valdymo metodą, įskaitant galimą kompensaciją už laikiną žvejybos veiklos nutraukimą kaip priemonę veiklą praradusiems žvejams paremti.

Reglamentu (ES) 2019/497 leidžiama nuostolius, patirtus praradus prieigą prie JK vandenų, padengti kompensacijomis už laikiną žvejybos veiklos nutraukimą. Atsižvelgiant į EJRŽF reglamente numatytas galimybes, valstybės narės raginamos Komisijai pateikti išsamius (galimo) kompensacijų už laikiną žvejybos veiklos nutraukimą skyrimo laikotarpiu iki 2019 m. gruodžio 31 d. planus. Tuo remdamasi Komisija bendradarbiaus su šią priemonę taikančiomis valstybėmis narėmis siekdama užtikrinti, kad ji būtų taikoma sąžiningai ir proporcingai visiems laivynams, atsižvelgiant į visų nustatytų atitinkamų tipų žvejybą.

5. TVIRTESNIS BENDRADARBIAVIMAS SU VISAIS DALYVIAIS

Kad būtų lengviau koordinuoti pirmiau minėtus veiksmus, valstybės narės raginamos nurodyti kontaktinį centrą, kuris palaikytų tiesioginius ryšius su Komisija ir kitomis valstybėmis narėmis. Be to, turėtų būti sukurtas operatyvinis korespondentų tinklas, skirtas konkrečioms operatyviniams klausimams, kurių gali kilti dėl netvarkingo išstojimo, spręsti.

Kad koordinavimo pastangos duotų naudos, vykdant būtinuosius veiksmus dalyvauti ir savo funkciją atlikti privalo visi dalyviai. Svarbu, kad savo veiklą tarpusavyje intensyviai derintų žvejybos sektoriui atstovaujančios organizacijos, nes tai gali iš esmės padėti išvengti galimų žvejų konfliktų. Komisija bendradarbiaus su valstybėmis narėmis konsultacijų su žvejybos sektoriui atstovaujančiomis organizacijomis srityje ir toliau skatins šių organizacijų tarpusavio konsultacijas.

6. PAPILDOMA INFORMACIJA

Daugiau informacijos apie Jungtinės Karalystės netvarkingo išstojimo poveikį žvejybos veiklai valdžios institucijos ir suinteresuotieji subjektai gali rasti Komisijos interneto svetainėje

https://ec.europa.eu/info/brexit/brexit-preparedness/preparedness-notice_lt